gemeente
Barneveld

Organisatieonderdeel: Griffie
Mail behandelaar: i.bakker@barneveld.nl
Telefoonnummer: 0342495320

Raadsvoorstel nr. 23-14
Barneveld, 20 juni 2023
Portefeuillehouder: n.v.t.

Onderwerp: Instellen gemeentelijke rekenkamer

Samenvatting raadsvoorstel

Op grond van de Wet versterking decentrale rekenkamers moet onze rekenkamercommissie worden omgevormd tot een rekenkamer. Voorstel is om de huidige samenwerking van negen gemeenten voort te zetten. Dit betekent dat elk van de negen gemeenteraden een eigen rekenkamer instelt met dezelfde samenstelling via een personele unie.

Gevraagde beslissing:

1. De Verordening Rekenkamer Vallei en Veluwerand gemeente Barneveld vast te stellen, onder gelijktijdige intrekking van de Verordening Rekenkamercommissie Vallei en Veluwerand 2014 (bijlage 1).
2. In te stemmen met de samenwerkingsovereenkomst Rekenkamer Vallei en Veluwerand 2023 (bijlage 2).
3. Met ingang van 1 oktober 2023 te benoemen:
   tot voorzitter van de rekenkamer: de heer M. Pen
   en tot leden:
   a. De heer H.M. ter Beek
   b. De heer J.C.T.M. Doorakkers
   c. De heer M.C. Neimeijer
   d. Mevrouw J.T. Versteegh.

1. Inleiding

Op 1 januari 2023 is de Wet versterking decentrale rekenkamers in werking getreden. Dit betekent dat alle gemeenten uiterlijk op 1 januari 2024 een onafhankelijke rekenkamer moeten hebben. Een rekenkamerfunctie of -commissie is dan niet meer mogelijk. De belangrijkste verschillen tussen een rekenkamercommissie en een rekenkamer zijn dat in de Gemeentewet de onafhankelijkheid van de rekenkamer expliciet is geregeld en ook de bevoegdheid om onderzoek te doen bij verbonden partijen en rechtspersonen waarin de gemeente een meerderheidsbelang heeft. Feitelijk functioneert onze rekenkamercommissie al net zo onafhankelijk als een rekenkamer, maar om te voldoen aan de wettelijke regeling dient de rekenkamercommissie formeel te worden omgevormd tot rekenkamer.

Wij hebben nu een gemeenschappelijke rekenkamercommissie: de Rekenkamercommissie Vallei en Veluwerand, een samenwerking tussen de gemeenten Barneveld, Bunnik, Bunschoten, Leusden, Nijkerk, Renswoude, Scherpenzeel, Woudenberg en Zeewolde.
Deze gemeenschappelijke rekenkamercommissie is gebaseerd op een samenwerkingsovereenkomst tussen de negen gemeenten.

De rekenkamer mag ook een gezamenlijke rekenkamer zijn. Voorstel is om de bestaande samenwerking voort te zetten. Elke gemeenteraad stelt formeel een eigen rekenkamer in en in de samenwerkingsovereenkomst wordt een personele unie afgesproken: elke raad benoemt dezelfde personen als voorzitter en leden. Er verandert dan praktisch niets aan de huidige situatie. Wel dient de verordening en de samenwerkingsovereenkomst te worden aangepast aan de situatie met een gezamenlijke rekenkamer.

2. Door de raad gestelde kaders

n.v.t.

3. Effect

Het omvormen van de rekenkamercommissie naar de gemeentelijke rekenkamer conform de Wet versterking decentrale rekenkamers.

4a. Argumenten

1.1. Verordening of gemeenschappelijke regeling

Om een gezamenlijke rekenkamer te organiseren kan de gemeente kiezen tussen voortzetten van de huidige samenwerking óf het vormen van een gemeenschappelijke rekenkamer met een gemeenschappelijke regeling op grond van de Wet Gemeenschappelijke regeling (Wgr). Een gemeenschappelijke regeling is niet verplicht. Het is ook mogelijk te kiezen voor samenwerking op basis van een personele unie: elk van de negen gemeenteraden benoemt dezelfde personen. Dit komt overeen met onze huidige werkwijze in de negen gemeenten.
In dit voorstel wordt gekozen voor voortzetting van de bestaande samenwerking, waarbij elke gemeenteraad bij verordening een rekenkamer instelt.
De huidige verordening wordt ingetrokken. De nieuwe verordening is gebaseerd op de VNG-modelverordening en sluit aan bij de huidige werkwijze.

2.1 Samenwerkingsovereenkomst blijft het meest praktisch

De huidige rekenkamercommissie is een gemeenschappelijke rekenkamercommissie, gebaseerd op een samenwerkingsovereenkomst tussen de negen gemeenten. Er is destijds bewust gekozen voor een eenvoudige bestuurlijke overeenkomst en niet voor een formele gemeenschappelijke regeling. In navolging hierop kan ook nu een overeenkomst worden gesloten waarbij elke gemeenteraad formeel zijn eigen rekenkamer instelt. De bijgevoegde samenwerkingsovereenkomst is geactualiseerd maar bevat geen inhoudelijke wijzigingen ten opzichte van de huidige overeenkomst.

3.1 Rekenkamer met een personele unie

De negen gemeenten benoemen elk dezelfde voorzitter en de leden waardoor de negen gemeentelijke rekenkamers via een personele unie feitelijk functioneren als één (gezamenlijke) rekenkamer.

3.2 Benoeming voorzitter en leden

De huidige rekenkamercommissie bestaat uit vijf leden, inclusief de voorzitter. De leden worden benoemd voor zes jaar en mogen eenmaal worden herbenoemd. Met de vorming van de rekenkamer start een geheel nieuwe situatie. Voorstel is om opnieuw vijf leden te benoemen, inclusief de voorzitter. De raad dient de voorzitter expliciet te benoemen.
De huidige voorzitter, de heer J. van Zomeren, is benoemd in september 2017, zodat zijn benoemingstermijn in september 2023 eindigt; hij stelt zich niet beschikbaar voor een nieuwe periode. De overige leden zijn wel beschikbaar voor benoeming in de nieuwe situatie. Dit betreft: de heer H.M. ter Beek (lid sinds maart 2018), de heer J.C.T.M. Doorakkers (april 2021), de heer M. Pen (september 2017) en mevrouw J.T. Versteegh (april 2021). De heer M. Pen is bereid om de rol van voorzitter op zich te nemen; we stellen voor om hem als zodanig te benoemen. In de vacature die ontstaat door het vertrek van de heer Van Zomeren stellen wij de volgende nieuwe kandidaat voor: de heer M.C. (Michael) Neimeijer, wonend te Maarsbergen. Hij is geselecteerd na een openbare sollicitatieprocedure. Voor alle leden geldt dat bij de start van de nieuwe rekenkamer een nieuwe termijn start. De wettelijke benoemingstermijn is zes jaar. In de verordening wordt opnieuw een bepaling opgenomen dat de leden eenmaal kunnen worden herbenoemd. De rekenkamer stelt een aftreedrooster op om de continuïteit te waarborgen.
De heer Van Zomeren neemt dus eind september afscheid van de rekenkamercommissie. We hopen hem te zijner tijd op gepaste wijze te bedanken voor zijn inzet voor de rekenkamercommissie.

4b. Kanttekeningen en alternatief

1.1. Voor- en nadelen van een gemeenschappelijke regeling

Een alternatief is een gemeenschappelijke rekenkamer op basis van een gemeenschappelijke regeling. Indien daarvoor zou worden gekozen, dan dienen de deelnemende raden een gemeenschappelijke regeling aan te gaan en een gemeenschappelijk orgaan in te stellen conform de Wet gemeenschappelijke regelingen (Wgr). Dat zou in elk geval het volgende betekenen:

- de raden moeten samen een gemeenschappelijk orgaan vormen; elke raad moet daarvoor een of meer leden (en plaatsvervangende leden) benoemen;

- het gemeenschappelijk orgaan vormt dan een soort ‘bestuur’ van de rekenkamer, dit in plaats van de negen raden;
- het gemeenschappelijk orgaan moet jaarlijks een ontwerpbegroting voor een zienswijze voorleggen aan de negen raden, en daaraan voorafgaand een kaderbrief. Dit geldt tevens voor een jaarrekening ter informatie. Bij de jaarrekening moet ook een accountantsverklaring worden gevoegd;
- de gemeenschappelijke regeling, begroting en jaarrekening moeten naar de provincie worden gestuurd in het kader van toezicht.

Er zijn ook enkele punten die als voordelen kunnen worden beschouwd:

- De leden van de rekenkamer worden benoemd door het gemeenschappelijk orgaan en niet steeds door alle negen raden;
- de leden van de rekenkamer worden alleen beëdigd in één van de deelnemende raden.
  In de huidige situatie passen we dit al toe: nieuwe leden worden alleen beëdigd in de raad van Barneveld. Zowel in de huidige als in de nieuwe situatie zouden de voorzitter en leden strikt formeel in alle negen gemeenten beëdigd moeten worden. Net als nu willen we daar praktisch mee om blijven gaan en alleen in Barneveld beëdigen.

Alles afwegende wordt in dit voorstel dus gekozen voor voortzetting van de samenwerkingsovereenkomst in plaats van een gemeenschappelijke regeling.

5. Participatie en communicatie

De besluitvorming over dit voorstel wordt op de gebruikelijke wijze gecommuniceerd via de website en Gemeentenieuws en ook via de website van de Rekenkamercommissie Vallei en Veluwerand. De website van de rekenkamercommissie zal uiteraard worden aangepast als de naam gewijzigd is in Rekenkamer Vallei en Veluwerand.
Bij dit voorstel wordt de participatieladder niet toegepast.

6. Proces

Dit voorstel is tot stand gekomen in samenwerking tussen de griffiers van de negen gemeenten en in afstemming met de huidige rekenkamercommissie.
Besluitvorming door de raden is voorzien in juni/juli (Zeewolde, Leusden, Scherpenzeel, Bunschoten, Renswoude) en september (Woudenberg, Nijkerk, Bunnik, Barneveld).
Als alle raden instemmen met dit voorstel, kan de beëdiging van de voorzitter en de leden plaatsvinden op 27 september 2023 in Barneveld en gaat de rekenkamer met ingang van 1 oktober 2023 van start.
De rekenkamer zal zo spoedig mogelijk – uiterlijk 1 januari 2024 - een reglement van orde opstellen en dit ter kennisneming aan de raden sturen.

7. Financiële gevolgen

De huidige werkwijze wordt voortgezet. Van extra kosten is geen sprake.

Presidium van de raad van de gemeente Barneveld,
De secretaris, de voorzitter,
I. Bakker J. van der Tak

Bijlagen:
1. Verordening Rekenkamercommissie Vallei en Veluwerand 2014
2. Samenwerkingsovereenkomst Rekenkamer Vallei en Veluwerand 2023